

rolása ez, hanem a történelmi gondolkodás, információs és elemzőképesség szerinti megfogalmazásáról van szó. Ez az a mérce, amely biztosítja az eredmények mérésének valóságos lehetőségeit és országos azonosságát.

A tanterv felépítése

A tanterv felépítését célszerűsége határozza meg. Első részében mindenképp a „miért”, másodikban a „mit”, harmadikban a „hogyan” kérdéseit kell tisztázni közérthetően, világosan, egyértelműen. Újszerűségénél fogva, az egységes értelmezés érdekében célszerű mellékletként kiadni hozzá egy, az egyes kérdéseket értelmező, plasztikussá tevő példatárat. Ez a példatár adna modelleket a pluralizmus, a variabilitás és a multi-perspektivitás megvalósításának mikéntjeire.

A tanterv az országos, végső soron egységes történelmi közműveltség alapjait biztosítaná. Ezek az alapok azonban, mivel nem a föltétlen azonos kognitív ismereteken, hanem a neveltség és képzettség lényegi hasonlóságán múlik, a központi tantervek mellett megtűnnek helyi variációkat. A központi tanterv mellé kiadott (vagy részeként, függelék vagy más formában publikált) példatár nyújtana a helyi tantervek készítéséhez szükséges lehetőségek rajzát, szempontjegyzékét is.

SZABOLCS OTTÓ

Hozzászólás

Egy középiskolában tanító történelemtanár számára minden tervezet annyit ér, amennyire az a gyakorlatban megvalósítható – illetve megvalósíthatónak tűnik. Tehát a „Szempontok...” tanulmányozásakor a KELL és LEHET sokszor szorongató ellentéteit is figyelemmel kísértem.

A szerző utal arra, hogy meg kell határozni a történelemtanítás célját és feladatait. Valóban ettől függ, hogy a lexikális ismereteket nagy mennyiségben követelő, vagy az elemző készségfejlesztő, töprengésre készítő tanáregyéniség tekinthető-e a jövőben korszerűnek. Mivel változatlanul az a véleményem, hogy a történelemtanítás a „homo politicus” képzése, örömmel nyugtáztam, hogy a szöveg hangsúlyozottan a pluralizmus és az ideológiai semlegesség mellett áll ki. Ugyanakkor – nekem úgy tűnt – a „nyitottság” nem partatlanul árad, tehát a történelem nem olvasható bele más rokonszakmákba (etika, filozófia, szociológia stb.). Csak alapjaiban zárt – ami olvasatomban azt jelenti, el kell fogadnom azt az alapelvet, hogy a pluralizmus a tanár és a diák számára egyaránt a tények és szövegek egyéni elemzését, értékelését teszi lehetővé. Ebből az alapelvből arra következtettem, hogy az elemző, értékelő, oknyomozó történelemtanításról nem mondunk le!

Ez nagyon megnyugtató lenne, hisz évek óta a szakmai tájékoztatókon azt halljuk, hogy az érettségi vizsgán a tényanyagot követeljük meg, az értékelés lehet egyéni, csak konkrét és logikus legyen. Tehát ez az alapelv, úgy gondolom, „nyitott fülekre” talál majd.

Úgy vélem ugyanis, a történelemtanárok nem attól félnek, hogy a történelem a „politika szolgálólánya” lesz. hanem attól, hogy egy bizonyos konkrét politikai párt vagy ideológia szolgálólánya... Az a jó, ha úgy tanítjuk a múltat, hogy a felnőtt állampolgár képes legyen véleményt alkotni a jelen eseményeiről, képes legyen dönteni, *merjen* élni a választás jogával... Hogy örömét lelje társadalmi, társadalomépítő voltában!

Vége vége tehát az „egykönyvűségnek”, a főhatóságok által át- meg átértelmezett „összefüggéseknek”! Ahhoz azonban, hogy a tanulóknak legyen kedve véleményt alkotni a tanult kor eseményeiről, munkáltató tankönyvek, sokféle (alternatív) történelmi szöveggyűjtemények kellene. A „tantervi minimum” helyett be kellene vezetni az „oktatási

segédanyagok minimumát”...! Mert sajnos, ma még nem tartunk ott, hogy legyen időnk utánajárni a tanulók kérdéseinek, nincs időnk a szakirodalom felkutatására, sőt – nyíltan be kell vallani – megvásárlására pénzünk sem mindig. Nincs minden iskolában alkalmas könyvtár, ami ehhez a csodálatosan korszerű koncepcióhoz éppúgy elengedhetetlen, mint az, hogy legyen az iskolákban fénymásológép. (S a tanárnak oly kedvező óraszám, hogy minden tanórára 2-3 órát tudjon készülni.)

Miközben újjongva olvastam: „Ahogy a természettudományok nyelve a matematika, a társadalomtudományoké a történelem”, a boldogan vettem tudomásul, hogy az identitás-tudat megerősítése megfér azzal az elgondolással, hogy az EGÉSZ emberiség múltjára ablakot nyissunk – elgondolkodtam azon, hogy s miként fogom megszólaltatni 33 tanítványomat heti 2 órában? Hogyan fogom mérni képességeik fejlődését? Nem tartanám ugyanis szerencsésnek, ha csak a lexikális „tényanyag” bebiflázására osztályoznánk. Ez visszalépés lenne a „kötelező tantervi minimum” felé.

Érdeklődéssel várom tehát, mit mondanak majd dr. Szabolcs Ottó koncepciójáról a mérési szakemberek...

Mert ha ez megoldható korszerűen és egyszerűen, úgy vélem, ez az elgondolás széles körű társadalmi megegyezés felé fordítja majd az egyre követhetlenebbé váló történelemoktatási problémákat.

DOMOKOS ZSUZSANNA

Semmelweis Ignác Egészségügyi Szakközépiskola és Szakiskola

Az osztályfőnök a mai iskolában

Az alábbiakban a Szombathelyen megrendezett országos konferencia tíz szekció-foglalkozásának tapasztalatait ismertetjük vázlatosan a szekcióvezetők beszámolóai alapján. Mivel a foglalkozások egymással párhuzamosan zajlottak, óhatatlanok az átfedések, de úgy véljük, ezek csak hangsúlyosabbá teszik a rendezvényen felmerült leglényegesebb gondolatokat, s ezzel megszabják következő teendőink jellegét, irányát. Mivel – terveink szerint – a szombathelyi konferencia csupán első állomása az osztályfőnöki munkával kapcsolatos további munkálatoknak, a szekciófoglalkozásokon nyert tapasztalatok közreadása többrendbéli haszonnal járhat. Amellett hogy tájékoztat a konferencián elhangzottakról, illetve segít a közös tapasztalatokat felidézni, rendszerbe foglalni, felhívja a figyelmet ennek a komplex és Magyarországon hagyományos pedagógiai szerepkörnek a jelentőségére, illetve a vele kapcsolatos legsürgősebb feladatokra.

Az osztályfőnöki szerep

Szekcióvezető: *Galicza János*

Az osztályfőnök szerepe *konfliktusos szerep*. Hiszen mialatt bizalmas kapcsolatban van növendékeivel, tanárként, a tantestület tagjaként értékeli teljesítményüket, olykor szankcionál.

Az ő feladatai közé tartozik, hogy közvetítsen az osztály, az egyes gyerekek, a szülők és a kollégák közötti érdekkonfliktusokban, amelyek – akár tudomást veszünk róluk, akár nem – óhatatlanul előfordulnak.

Feladata az egyes gyerekek személyiségfejlődésének, élettevékenységének figye-